

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
North Plaza B | Koning Albert II-laan 7 | B-1210 Brussel
Tel. +32 2 553 13 53 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 19 december 2005

met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging
van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2002 inzake de
openbaredienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik

De Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt;

Gelet op het decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, inzonderheid op artikel 19, 1°, gewijzigd bij de decreten van 4 juli 2003 en 18 juli 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 29 maart 2002 inzake de openbardienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik;

Gelet op de principiële goedkeuring door de Vlaamse regering op 18 november 2005 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 29 maart 2002 inzake de openbardienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik;

Gelet op het verzoek van het kabinet van de Vlaamse minister, bevoegd voor het Energiebeleid, aan de VREG om binnen een termijn van een maand haar advies te verlenen over het Ontwerpbesluit, ontvangen per brief op 28 november 2005;

Overwegende dat het Ontwerpbesluit tot doel heeft een openbardienstverplichting op te leggen aan de distributienetbeheerders, op basis van artikel 19, eerste lid, 1° van het Elektriciteitsdecreet, en een dergelijke openbardienstverplichting overeenkomstig dit artikel 19 maar kan opgelegd worden na advies van de VREG;

Heeft het dagelijks bestuur van de VREG op haar vergadering van 19 december 2005 het volgende advies goedgekeurd :

1. Situatieschets

De VREG ontving op 28 november een verzoek van de minister, bevoegd voor het energiebeleid in Vlaanderen, met betrekking tot een voorontwerp van besluit inzake de wijziging van het Besluit van de Vlaamse regering van 29 maart 2002 inzake de openbardienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik.

2. Samenvattend advies

In haar advies met betrekking tot de aanpassing van dit Besluit stelt de VREG het volgende voor:

- Energiebonactie
 - Conform het voorstel van resolutie betreffende het stimuleren van rationeel energiegebruik bij gezinnen, aangenomen door het Vlaams parlement op 27 februari 2002, krijgt ieder gezin evenveel kortingbonnen als er gezinsleden zijn. De VREG adviseert echter om deze gezinsmodulatie in de tweede fase achterwege te laten en te vervangen door de bedeling van 1 of 2 kortingbons per gezin. De ervaring met de 'gratis kWh'-procedure leert ons dat het behoud van de gezinsmodulatie leidt tot administratieve problemen en (onterechte) klachten waarvan de bijhorende kosten niet begroot werden.
 - De communicatiecampagne moet niet enkel het onmiddellijke voordeel (korting bij aankoop) maar ook het financiële voordeel tijdens de duurtijd van het gebruik van de lamp en de efficiënte aanwending van de lamp benadrukken. Indien de gezinsmodulatie behouden blijft, moet zeer duidelijk gecommuniceerd worden wie recht heeft op een of meerdere energiebons en hoeveel bons een gezin krijgt.
- Energieboekhouding
 - De VREG pleit voor het verplicht maken van de energieboekhouding voor scholen en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, ondermeer in de aanloop naar het energieprestatiecertificaat.
 - De VREG vraagt dat spoedig verdere structurele maatregelen genomen worden, met inbegrip van financiële ondersteuning, die het energieverbruik van de doelgroep terugdringen.

Ten slotte grijpt de VREG dit advies ook aan om te herinneren aan haar vraag naar een duidelijkere en efficiënte taakverdeling met betrekking tot de opvolging van de REG- en andere openbaardienstverplichtingen tussen de VREG en ANRE, het toekomstige Energieagentschap.

3. Bespreking

3.1. Energiebonactie

De VREG onderschrijft het belang van een effectieve en efficiënte communicatiecampagne. Men moet vermijden dat enkel die mensen bereikt worden die al voldoende overtuigd zijn van het nut van spaarlampen en ook zonder kortingbon spaarlampen kopen. Het komt er nu op aan om ook de anderen te sensibiliseren. Pas dan worden echte besparingen gerealiseerd. Door de keuze te laten tussen verschillende soorten spaarlampen worden alvast een aantal mensen bereikt die bij de eerste actie uit de boot vielen omdat ze de gratis spaarlamp nergens in hun huis konden gebruiken.

De verdeling via het normale distributiecircuit met uitgebreidere openingsuren, zal eveneens het succes van de actie verhogen, temeer gezien de energiebon gedurende een voldoende lange tijd inwisselbaar blijft. De VREG vraagt zich wel af waarom ook de verdeling aan huis op vraag van de klant behouden blijft. Misschien werd hiervoor geopteerd omdat de netbeheerders nog een voorraad spaarlampen overhielden van de vorige actie? Doch deze voorraad kan ook aangewend worden in het kader van de REG-actieplannen. Wel kan geopperd worden dat bedeling aan huis aangewezen is voor mensen die minder mobiel zijn.

Het verdient aanbeveling om in het voorgestelde art.1 §7 de zin "De kortingbon moet bij de aankoop van de spaarlamp onmiddellijk worden verrekend aan de kassa van de betreffende winkel" als tweede zin te plaatsen omdat deze beter aansluit bij de eerste zin.

De impact van de voorgenomen tweede fase van de energiebonactie werd berekend op basis van de laatste beschikbare cijfergegevens over de Vlaamse huishoudens zoals verzameld door NIS. Het totale aantal gezinnen per 1 januari 2004 bedroeg 2.480.108. De VREG verzamelt maandelijks een aantal marktstatistieken. Uit de gegevens aangeleverd door de netbeheerders, blijkt dat er op 1 januari 2004 2.476.939 huishoudelijke toegangspunten voor elektriciteit waren. Op 1 november 2005 is dit aantal echter gestegen tot 2.569.240, goed voor een toename met 92.301 of 3,7%. De VREG beschikt niet over gegevens met betrekking tot de gezinssamenstelling. Een groot deel van de 'nieuwe' gezinnen bestaat waarschijnlijk uit 1 persoon en krijgt dus geen energiebon. Het gaat dan mogelijk om een man of vrouw die voorheen nog bij de ouders inwoonde of die na een scheiding terug alleen komt te staan. Anderzijds zullen veel nieuwe gezinnen uit 2 personen bestaan (huwelijk of samenwonen). Zij krijgen samen 1 energiebon. De gezinnen waartoe deze mensen vroeger behoorden, krijgen wel elk een energiebon minder. Een aantal nieuwe gezinnen worden dus door de actie niet bereikt. Het effect van de stijging van het aantal gezinnen blijft hierdoor beperkt.

De VREG stelt zich vragen bij de gezinsmodulatie. Dit levert zeer veel problemen op bij de regeling betreffende de gratis kWh. Indien toch geopteerd wordt voor gezinsmodulatie, zijn communicatie en informatie zeer belangrijk. Er moet duidelijk gesteld worden dat de verdeling gebaseerd is op de gezinssituatie op 1 januari 2006 (rijksregister) en dat geen rekening gehouden wordt met geboortes of met andere wijzigingen in de samenstelling van het gezin na 1 januari. Ook verhuizingen na 1 januari zijn een groot probleem. Onvoldoende informatie zal leiden tot vele (onterechte) klachten, rechtzettingen en oproepen naar de callcenters van de netbeheerders. Hiermee hangen belangrijke administratieve kosten samen.

Spaarlampen leveren het meeste nut op wanneer ze worden gebruikt in de keuken en woonkamer. Een op vijf gezinnen krijgt echter 3 of meer spaarlampen. Het is duidelijk dat deze op andere plaatsen zullen gebruikt worden en dus minder nut opleveren, zeker indien de spaarlamp uit fase 1 mee in rekening gebracht wordt. Anderzijds krijgt 28% (eenpersoonsgezinnen en dus maximaal 1 inkomen) geen spaarlamp meer en moeten zij toch ook hun keuken en living verlichten. In die optiek moet overwogen worden of toch niet beter 1 of 2 bons per gezin gegeven wordt. 3.455.145 bons verdeeld

over 2.480.108 gezinnen komt neer op 1,4 bons per gezin. Dit zou kunnen vertaald worden naar 2 bons van 3,5 euro (2 spaarlampen). Kostprijs indien wordt uitgegaan van respons 50%: $2.480.108 \times 2 \times 3,5 \text{ euro} \times 50\% = 8.680.378 \text{ €}$. Deze ligt 0,4% hoger dan de voorgestelde regeling maar wellicht levert dit besparingen op in de administratie verwerking van de kortingbonnen.

De totale kostprijs van de voorgestelde aanpak voor de nieuwe fase van deze actie wordt geraamd op zo'n 10 miljoen euro, wat neerkomt op 5,79 € per lamp. Dit is dus slechts een kleine besparing ten opzichte van fase 1, waar de kostprijs 5,82 € per lamp bedroeg.

De vraag is of een kortingbon van 5 € (of 3,5 euro) een voldoende incentive is voor mensen om een spaarlamp te kopen in plaats van een gewone gloeilamp. Deze 5 € wordt hem bovendien indirect terug aangerekend via de opname in de nettarieven. De communicatiecampagne moet duidelijk wijzen op de financiële voordelen die de spaarlamp tijdens haar levensduur nog oplevert voor de gebruiker.

Bovendien moeten de kleinhandelaars zich engageren om naar aanleiding van deze actie de prijs van spaarlampen niet op te trekken. Anders komt de winst vooral ten goede aan de handelaars. Ook mogen de kleinhandelaars de bon enkel aanvaarden bij aankoop van een spaarlamp. Een gezin met 6 of meer gezinsleden en dus 5 of meer bons ter waarde van 5 euro zou wel eens in de verleiding komen om deze 25 € of meer aan iets anders te besteden.

3.2. Energieboekhouding voor onderwijsinstellingen en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen

4000 onderwijsinstellingen en een duizendtal welzijns- en gezondheidsvoorzieningen kunnen op het aanbod van de netbeheerder ingaan. De VREG vraagt zich af of zij niet beter verplicht zouden worden, temeer gezien de link (vanaf 2008) met het energieprestatiecertificaat. Schooldirecties die overtuigd zijn van het nut van energiebesparing zullen graag ingaan op het aanbod van de netbeheerder. Het zijn echter de anderen die overtuigd moeten worden.

Gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van minder dan 1000 m² vallen uit de boot. Wellicht is het onverantwoord om voor een aantal van deze kleinere gebouwen deze opstartkost te maken. Anderzijds liggen er nog heel wat besparingsmogelijkheden bij kleine dorpsscholen die van de regeling worden uitgesloten.

De VREG is van oordeel dat het aanbod van energieboekhouding een eerste stap is en vooral een sensibiliserende functie heeft. De maatregel kan ook leiden tot een aantal eenvoudige en goedkope maatregelen om te besparen zoals het correct afstellen van de verwarmingsinstallatie en het opsporen van uitzonderlijke verbruiken. Doch in een tweede fase moet zo snel mogelijk financiële ondersteuning geboden worden om serieuze energiebesparende investeringen door te voeren. Schoolgebouwen hebben vaak een enorm besparingspotentieel wat nog duidelijker zal blijken uit de resultaten van de energieboekhouding. Maar zolang scholen niet de middelen hebben om te investeren in isolatie, dubbele beglazing, enz. verandert er fundamenteel weinig door deze maatregel. Steeds meer werkingsmiddelen gaan naar energie(verspilling) en er blijft onvoldoende over voor didactische aankopen. Dezelfde redenering geldt voor welzijns- en gezondheidsinstellingen.

Voor de VREG

Brussel, 19 december 2005,

De Voorzitter,

André Pictoel